

dem záhadou, co všecko má se ubližováním rozuměti, a tu lze říci, když zákon možnosti staví disjunktivně vedle sebe, že se musí u každé rozuměti jiná skutková povaha a nikoli společná s druhou, že tedy, když závadné sdělení zakládá urážku na cti, nemůže zakládati zároveň také ubližování, takže tímto pojmem rozuměti by bylo jiné úkory než urážení na cti, na př. záletnictví nebo jinou nevěru kromě cizoložství, kteréž úkory skutečně pod žádný jiný konkrétní důvod rozluky podřaditi nelze. Ale, nehledíc k této záhadě, jest zřejmo, že nestačí případ jediný, nýbrž že se i zde, jako v obou druhých, vyžaduje opětování poklesku neb aspoň jistá jeho trvalost, což dostatečně vyjádřeno jest trvací a zároveň opětovací formou slovesní »ubližoval-li« mu těžce, nikoli ublížil-li mu těžce. Teprve, trvalo-li na př. záletnictví delší dobu, lze říci, že manžel manželu »ubližoval«, jde-li však o ublížení výrokem, lze to říci teprv, když výrok byl při jiných příležitostech opakován. Kdyby však byl zákon řekl i zde »ubližoval-li mu opětovně«, byl by tím sice postižen případ opětovného výroku, nikoli však případ poklesku (záletnictví) delší dobu trvavšího, avšak jen jediného. Nelze tedy v souzeném případě říci, že žalovaná žalobci oním jediným sdělením »ubližovala«, nýbrž nejvýše, že mu ublížila, což ke skutkové povaze zákona nestačí. K bližšímu objasnění poslouží, že zákon v třetím případě praví »opětovně na cti urážel«: vypustí-li se znak opětovnosti, zbude »na cti urážel«, což též rozhodně jest něco jiného, než na cti urazil. Trvá-li mezi manželi výstup delší dobu na př. dvě hodiny nebo půl dne a za tohoto výstupu manžel manželce vmetne vícekrát v tvář nadávku, vyjádří se to trvací formou, že ji »urážel«, kdežto, kdyby se byl pouze jednou nadávky dopustil, znělo by to, že ji »urazil«. Žádá-li tedy zákon opětovné urážení (a ne pouze urážení), nestačí jeden výstup, při němž jedna nebo více nadávek několikrát pronesena, nýbrž musí tu býti více takových výstupů, což ovšem plně souhlasí s povahou věci, neboť jeden výstup může se přihoditi i lidem nejrádnějším, ale to neznamená ještě zkázu manželství. Teprv, když se to opakuje, stává se to nesnesitelným. Tak i zde. Když však tu není objektivní skutková povaha § 13 písm. e), netřeba se při tomto důvodu zabývatí povahou subjektivní.

### Čís. 7674.

**Vyhradil-li si prodatel k prodané věci vlastnictví až do úplného zaplacení kupní ceny, opravňuje ho tato výhrada, by při prodlení v placení od smlouvy ustoupil. V tom, že prodaná věc byla prodatelem vzata zpět, dlužno spatřovati ustoupení od smlouvy.**

(Rozh. ze dne 30. prosince 1927, Rv I 1974/27.)

Žalovaný Oto B. koupil dne 30. března 1926 od žalobce motorové kolo za původní cenu 8.800 Kč, zapravil splátku 2.000 Kč a o zbytku i s 2% daní z obratu 176 Kč a se 420 Kč na šestiměsíční bankovní úroky a útraty, tudíž úhrnem o 7.400 Kč byla téhož dne vystavena směnka, kterou podepsali Oto B. jako přijatel a jeho žena Klára B-ová

jako vydatelka, kteráž ji pak indosovala na žalobce. Směnka z 30. března 1926 co do své platnosti nepopřená byla splatna 30. září 1926 a, ježto nebyla zaplacená, byl vydán na návrh žalující strany směnečný platební příkaz. Proti němu podali žalovaní včas námitky a navrhli jeho zrušení. **Procesní soud** první stolice námitkám vyhověl a směnečný platební příkaz zrušil. **Důvody:** Strany shodují se v tom a je to též ve shodě s ujednáním v dopisu ze dne 30. března 1926, že kupní cena za kolo po splátce 2.000 Kč má být zapravena ve dvanácti stejných měsíčních lhůtách a že žalobci zůstalo vyhrazeno vlastnické právo až do úplného zaplacení. Dále jest nesporno, že žalovaná strana splátky nedodržela a že si pak žalobce následkem toho vzal kolo zpět. Nebyla-li koupě motorového kola na straně žalovaného obchodem ve smyslu obchodního zákona, jest užití ustanovení zákona o splátkových obchodech ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák. Žalobce vymínil si právo volby, příslušející mu podle § 2 tohoto zákona, žádati splnění smlouvy, zaplacení kupní ceny nebo prohlásiti, že odstupuje od smlouvy. Vzal si zpět motorové kolo, vykonal právo volby a není již oprávněn žádati od žalující strany kupní cenu a nemohl proto, jelikož směnečný peníz jest kupní cenou s vedlejšími poplatky, zažalovati tento směnečný peníz. Dospělo-li by se k přesvědčení, že na straně žalovaného Oty B-a, který je označován jako obchodník, je koupě obchodem ve smyslu obchodního zákona, je konečný výsledek týž. Otázka, co je právem, když zboží kupiteli již je odevzdáno, smluvené zaplacení ve splátkách však nedodrženo, není samostatně upravena v obchodním zákoně, nelze tu zejména užití ustanovení čl. 354 obch. zák., poněvadž tu nesmí být zboží již odevzdáno. Na tento případ je tudíž podle čl. 1 obch. zák. použití ustanovení občanského zákona. Podle něho měl žalobce, ježto žalovaná strana neplnila způsobem smluveným, podle § 918 obč. zák. volbu buď žádati splnění a náhradu škody nebo stanoviti přiměřenou lhůtu k dodatečnému plnění a prohlásiti pak odstoupení od smlouvy. I zde nutno zjistiti, že žalobce provedl právo volby, odstoupiv od smlouvy tím, že vzal kolo zpět. Kdyby přes výhradu vlastnického práva, tedy přes ustanovení § 354 obč. zák., podle něhož vlastník může nakládati s věcí, jak se mu líbí, pokládáno bylo za nezbytné, že žalobce v tomto případě měl ustanoviti žalované straně lhůtu k dodatečnému plnění, bylo i tomuto ustanovení vyhověno, neboť, jak dopisem ze dne 14. července 1926, po případě uznáním žalovaného Oty B-a z 19. července 1926 je zjištěno, ustanovil žalobce Otě B-ovi takovou lhůtu. Žalobce tudíž, i když se uvažuje o věci s tohoto hlediska, ztratil výkonem práva volby nárok žádati kupní cenu zažalováním směnky z 30. března 1926. **O d v o l a c í s o u d** napadený rozsudek potvrdil.

**N e j v y š š í s o u d** zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní opět jednal a rozhodl.

#### **D ů v o d y:**

Dovolání nelze upřít částečně oprávnění. Ačkoliv žalovaní nevznesli námitku, že jde o splátkový obchod, byly nižší soudy oprávněny, by

spornou věc posoudily také s tohoto hlediska, ježto jde o právní posouzení sporné věci, a potřebný skutkový podklad byl žalovanými v námitkách uveden. Nižší soudy neřešily však tuto otázku správně. První žalovaný označil se sám jako obchodník a podle čl. 274 první odstavec obch. zák. platí zákonná domněnka, že také kupní smlouva, o níž ve sporu jde, patří k provozu jeho obchodní živnosti. Podle čl. 273 první odstavec obch. zák. dlužno proto tuto kupní smlouvu pokládati za obchod na straně žalovaného a podle § 10 splát. zák. nelze použití tohoto zákona na kupní smlouvu, o níž tuto jde. Proti zákonné domněnce čl. 274 obch. zák. bylo žalovaným věsti protidůkaz. Neměli však k tomu příčiny, poněvadž vůbec nevznegli námitku splátkového obchodu. Jest nesporno, že si dovolatel vyhradil vlastnictví k prodanému motorovému kolu až do úplného zaplacení kupní ceny. Že tato výhrada vlastnictví opravňuje prodatele, by při prodlení v placení od smlouvy ustoupil, bylo rozhodnuto již v judikátu bývalého vídeňského nejvyššího soudu čís. 246. Nesporno jest, že dovolatel motorové kolo žalovanému odňal, poněvadž se se smluvenými splátkami opozdil. Když tedy odvolací soud dospěl k závěru, že v tom jest spatřovati ustoupení od kupní smlouvy, nijak nepochybil. »Byla-li prodaná věc požádána nazpět, jest nejdůležitější ustanovení kupní smlouvy odstraněno, neboť při úvěrových a splátkových obchodech klade kupitel rozhodnou váhu na držbu věci a prodatel jest uzavřením smlouvy s tím srozuměn. Nazpět požádáním věci odpadla nejpodstatnější část kupní smlouvy, z čehož při nedostatku jiného projevu vůle plyne, že v tom spočívá ustoupení od kupní smlouvy« (jud. 246). Ustoupil-li tedy dovolatel od kupní smlouvy, nemůže se domáhati zaplacení kupní ceny, jak správně nižší soudy uznaly. Přehlídl jen, že zažalovaná směnka byla dána nejen ku krytí kupní ceny za motorové kolo, nýbrž že dovolatel tvrdil, že při sčítování ze dne 19. července 1926 žalovaní 9.072 Kč 03 h uznali a z nich 7.400 Kč v rámci směnky, tak že by tedy směnka sloužila také ke krytí ostatních pohledávek žalobcových za žalovanými. V tomto směru však rozsudky nižších soudů neobsahují zjištění, zejména též po té stránce, zda spolužalovaná přistoupila k tomuto dodatečnému ujednání. V tomto směru zůstalo řízení vadným a bylo proto dovolání vyhověti a uznati, jak se stalo.

### Čís. 7675.

**Vyvlastnění k účelům železničním (zákon ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák.).**

Stavebními pozemky jsou jen pozemky, jež se terénem a povahou půdy hodí za stavební místa a jsou v zastavěné části obce nebo v bezprostřední souvislosti a jest tu stavební ruch, takže lze očekávati, že budou v blízké době zastavěny.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1927, R II 417/27.)